

การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในบริหารและ
การจัดการโครงการรักษานี้ที่บ้านเป้า เพื่อสืบสานวัฒนธรรมชุมชนและการส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
Building Public Partnership and Participation in the Management of
the Rak-Nee Thi Ban Pao Project for Cultural Heritage Preservation
and the Promotion of Cultural Tourism in Ban Pao Subdistrict,
Mae Taeng District, Chiang Mai Province

จรรณ นันทมนี¹ และ สุริยจารัส เตชะตันมินสกุล²

Jun Nantamane¹ and Suriyajaras Techatunminasakul²

Received: 31 October 2024; Revised: 05 June 2025; Accepted: 14 June 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกลไกการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในโครงการรักษานี้ที่บ้านเป้า ซึ่งมุ่งสืบสานวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ และเสนอแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 75 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 32 คน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ด้วยการตีความเชิงเนื้อหาพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า โครงการได้รับการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.17) โดยทุกภาคส่วนมีบทบาทร่วมกันอย่างโดดเด่นในการขับเคลื่อนโครงการ ปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ความร่วมมือจากภาคีสาธารณะ การสนับสนุนด้านงบประมาณ และการบริหารแผนงานที่เป็นรูปธรรม โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความสำเร็จของโครงการได้ถึงร้อยละ 87 แนวทางสำคัญที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ (1) การบูรณาการวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่นในการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยว (2) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน (3) การพัฒนากลไกการ

^{1 2} วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University
Corresponding Author, E-mail: mju6405405018@mju.ac.th

สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (4) การวางแผนที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ (5) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) การพัฒนาศักยภาพผู้นำท้องถิ่นผ่านการฝึกอบรมและการสร้างเครือข่าย ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของความร่วมมือจากภาคีสาธารณะในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน อันเป็นกลไกสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งสร้างคุณค่าและความเข้มแข็งให้กับชุมชนในระยะยาว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; การสร้างความร่วมมือภาคีสาธารณะ; ทุนชุมชน

Abstract

This study aims to evaluate the mechanisms of collaboration and public participation among stakeholders in the “Rak Nee Project” in Ban Pao, which is dedicated to preserving local culture and promoting cultural tourism in Ban Pao Subdistrict, Mae Taeng District, Chiang Mai Province. It also seeks to identify the key factors contributing to the project’s success and propose development guidelines that align with the community’s cultural context and tourism potential. A mixed-methods approach was employed, combining both quantitative and qualitative research. Data were collected from 75 participants, including administrators, government officials, local leaders, private sector representatives, and local residents, using questionnaires analyzed with statistical tools such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative component involved in-depth interviews and focus group discussions with 32 key informants, and data were analyzed using descriptive content interpretation.

The results indicated that the overall project performance was rated at a very high level ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.17). All stakeholder sectors played a prominent role in driving the project forward. Key factors contributing to the project’s success included an efficient operational structure, strong stakeholder collaboration, adequate budgetary support, and concrete program management. The independent variables could explain up to 87% of the project’s success. The study proposed six strategic development guidelines: (1) integrating local culture and resources into tourism activity design; (2) strengthening collaboration among government, civil society, and the private sector; (3) developing effective communication mechanisms; (4) ensuring transparent and accountable planning; (5) promoting environmentally friendly creative tourism; and (6) enhancing local leadership capacity through training and network building. The findings underscore the crucial role of stakeholder

collaboration in driving sustainable cultural tourism. Such collaboration serves as a vital mechanism for preserving cultural heritage while fostering community empowerment and long-term resilience.

Keywords: Cultural Tourism; Public Stakeholder Collaboration; Community Capital

บทนำ

การท่องเที่ยว ถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญ และมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกมาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ.2559 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติระหว่างประเทศจำนวน 1,235 ล้านคน ส่งผลให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวทั่วโลกสูงถึง 8.9 ล้านล้านดอลลาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โลก การจ้างงานในอุตสาหกรรมนี้คิดเป็น 330 ล้านตำแหน่ง หรือ 1 ใน 10 ของตำแหน่งงานทั้งหมดทั่วโลก ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ยังมีมูลค่ามหาศาลถึง 1.7 ล้านล้านดอลลาร์ (WTTC, 2019) สำหรับประเทศไทย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เติบโตอย่างมั่นคง โดยในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับจาก World Economic Forum (WEF) ให้อยู่ในลำดับที่ 32 จาก 137 ประเทศด้านขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวในประเทศไทยอยู่ที่ 1.29 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.2 ของ GDP ประเทศ และคาดว่าจะในปี พ.ศ. 2570 มูลค่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 2.71 ล้านล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2561) เชียงใหม่เป็นหนึ่งในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น วัดพระธาตุดอยสุเทพ วัดพระสิงห์ และประตูเมืองเชียงใหม่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตก น้ำพุร้อน และภูเขา รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนวิถีชีวิต เช่น บ้านแม่กำปองและชุมชนม่อนแจ่ม แม้ว่าในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 การท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง แต่รัฐบาลไทยได้ดำเนินการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นประกอบเศรษฐกิจ ในปัจจุบันการท่องเที่ยวชุมชนได้รับความสนใจอย่างมาก เนื่องจากมีบทบาทในการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ พื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวบ้าน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความร่วมมือระหว่างชุมชนกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมวัฒนธรรมในชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น และความสามารถของบุคคลสำคัญ เช่น คุณบัวขาว บัญชาเมฆ และคุณโจน จันได ซึ่งถือเป็นทุนมนุษย์ที่ทรงคุณค่า อย่างไรก็ตาม การจัดการการท่องเที่ยวในตำบลบ้านเป้า ยังขาดการวางแผนและการบริหารที่เป็นระบบ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ และในช่วงที่ผ่านมา "บัวขาววิลเลจ" ได้กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ

ชาวต่างชาติให้ความสนใจ นำมาซึ่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น แต่ยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนาต่อเนื่องเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต การศึกษาของประวิทย์ สวัสดิ์รักษา (2565) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุม ทั้งด้านการส่งเสริมมวยไทย การพัฒนาสนามกีฬา และการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การจัดงานวิ่งเทรลและค่ายมวยออนไลน์ แนวทางเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน นอกจากนี้ โครงการรักษันที่บ้านเป้า ซึ่งได้รับการเสนอขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติในตำบลบ้านเป้า ได้เน้นย้ำการใช้ทุนชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ 1) ทุนวัฒนธรรม เช่น การแสดงฟ้อนรำไทย และวิถีชีวิตช้าง 2) ทุนธรรมชาติ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของอุทยานแห่งชาติศรีลานนา และเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล 3) ทุนมนุษย์ การสร้างแบรนด์บุคคลสำคัญอย่างบัวขาว บัญชาเมฆ 4) ทุนทางกายภาพ หมู่บ้านโจน จันได และบัวขาววิลเลจ ฉะนั้นการบูรณาการทุนเหล่านี้ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่เพียงช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ทั้งนี้ การพัฒนาในลักษณะดังกล่าว ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนและบรรลุเป้าหมายของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังที่กล่าวความเป็นมาข้างต้น การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในบริบทของชุมชน ที่มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันโดดเด่น และมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการดำเนินโครงการรักษันที่บ้านเป้า เพื่ออนุรักษ์อัตลักษณ์ท้องถิ่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม กลไกการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของภาคีสาธารณะในโครงการยังขาดการประเมินอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของความร่วมมือระหว่างภาคีสาธารณะในโครงการรักษันที่บ้านเป้า ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน และเสนอแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความร่วมมืออย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลบ้านเป้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินกลไกความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะ ในโครงการรักษันที่บ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะ ในโครงการรักษันที่บ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความร่วมมือที่เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในโครงการรักษันที่บ้านเป่า เพื่อสืบสานวัฒนธรรมชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านเป่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดการดำเนินงานมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการโครงการ ประกอบด้วย ผู้บริหารส่วนราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 75 คน คือ 1.1) กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเน้นกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการ เช่น ผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโครงการ และ 1.2) กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ เลือกผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ จำนวน 32 คน เช่น ผู้นำภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำท้องถิ่น และตัวแทนประชาชน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

2. เครื่องมือการวิจัย การวิจัยนี้จะใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย ทั้งในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ และ การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณเน้นการใช้ข้อมูลที่สามารถวัดและแสดงผลในรูปแบบตัวเลข ซึ่งมีการใช้ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนหลัก ได้แก่ **ตอนที่ 1** ใช้แบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check list) เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ เพศ การศึกษา และอาชีพ ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ตอบได้ **ตอนที่ 2** ใช้แบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check list) ที่ถูกออกแบบเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยการใช้โมเดลการประเมินระบบ CIPP (Context, Input, Process, Product) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่บ้านเป่า ซึ่งครอบคลุม 4 ปัจจัยหลัก 1) Context: สภาพแวดล้อมหรือบริบทของโครงการ 2) Input: ทรัพยากรและปัจจัยที่ใช้ในการเริ่มโครงการ 3) Process: ขั้นตอนและกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินโครงการ 4) Product: ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

การประเมินผลจะใช้ Likert Scale ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ใช้บ่อยในการวิจัยสังคม เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญหรือระดับความเห็นด้วยในแต่ละปัจจัย โดยมีคะแนนให้เลือกจาก 5 ระดับ เช่น มากที่สุด (5), มาก (4), ปานกลาง (3), น้อย (2), และน้อยที่สุด (1) โดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ระดับช่วงคะแนน	4.21 - 5.00	แปลว่า เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับช่วงคะแนน	3.41 - 4.20	แปลว่า เห็นด้วยมาก
ระดับช่วงคะแนน	2.61 - 3.40	แปลว่า เห็นด้วยปานกลาง
ระดับช่วงคะแนน	1.81 - 2.60	แปลว่า เห็นด้วยน้อย

ระดับช่วงคะแนน 1.00 - 1.80 แปลว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง เกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับโครงการ โดยเน้นการเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถวัดในเชิงตัวเลขได้ เช่น ความรู้สึก ประสบการณ์ หรือมุมมองส่วนบุคคล ซึ่งใช้แบบสอบถามปลายเปิด และการจัดเวทีสนทนา (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือหลักสำหรับแบบสอบถามปลายเปิด โดยใช้สอบถามเกี่ยวกับระบบการทำงานของโครงการ โดยมีการถามเกี่ยวกับ 4 ปัจจัยหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยบริบท (Context): สิ่งแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อโครงการ 2) ปัจจัยนำเข้า (Input): ทรัพยากรที่ใช้ในการเริ่มต้นโครงการ เช่น งบประมาณ การจัดการ และความร่วมมือ 3) ปัจจัยกระบวนการ (Process): วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินโครงการ รวมถึงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีต่าง ๆ 4) ปัจจัยผลผลิต (Product): ผลลัพธ์หรือความสำเร็จของโครงการ เช่น การรักษาวรรณธรรมท้องถิ่น, การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการจัดเวทีสนทนา (Focus Group Discussion) การใช้เวทีสนทนาเป็นกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่ละเอียดและหลากหลายจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยจะพูดถึงทั้ง 4 ปัจจัยหลักนี้ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจบริบทและกระบวนการต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้นจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มต้นจากการประสานงานกับวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและดำเนินการสัมภาษณ์ รวมถึงการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัยอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจและสามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน หลังจากที่ได้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อป้องกันการสูญหายและรักษาคุณภาพข้อมูล โดยมีการจัดเก็บแบบสอบถามอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ในขั้นตอนถัดไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยแยกออกเป็น 2 ประเภทในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ 4.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 1) ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติพรรณนา (Frequency, Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา โดยการคำนวณความถี่และเปอร์เซ็นต์เพื่อแสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง 2) ความคิดเห็น ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินความคิดเห็นในแต่ละปัจจัย (บริบท นำเข้า กระบวนการ ผลผลิต) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยเพื่อทราบระดับความคิดเห็น และใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มตัวอย่าง 3) อิทธิพลเชิงสาเหตุ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เช่น บริบท นำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กับผลลัพธ์ของโครงการ 4.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ Content Analysis เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ด้วยการตีความเชิงเนื้อหาพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในบริหารและการจัดการโครงการรักษันี่ที่บ้านเป่าเพื่อสืบสานวัฒนธรรมชุมชน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านเป่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประกอบด้วยเพศชาย 47 คน (62.67%) และเพศหญิง 28 คน (37.33%) โดยส่วนใหญ่มีอายุ 40-59 ปี จำนวน 46 คน (61.33%) ตามด้วยอายุ 60 ปีขึ้นไป 13 คน (17.33%) อายุ 26-39 ปี 12 คน (16%) และอายุต่ำกว่า 25 ปี 4 คน (5.33%) สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 36 คน (48%) รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี 12 คน (16%) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ 9 คน (12%) ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งทางสังคมพบว่าผู้นำท้องถิ่นมีจำนวน 25 คน (33.33%) รองลงมาคือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐ 22 คน (29.33%) และผู้นำท้องถิ่น 10 คน (13.33%) ส่วนที่เหลือเป็นประชาชนทั่วไป 8 คน (10.67%) ผู้ประกอบการเอกชน 6 คน (8%) และผู้นำภาคประชาสังคม 4 คน (5.33%)

ส่วนที่ 2 ประเมินการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในโครงการ รักษันี่ที่บ้านเป่า เพื่อสืบสานวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านเป่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์เชิงสถิติประมวลผลดังนี้

ประเด็น	สถิติวิเคราะห์		ระดับความคิดเห็น
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
1. ปัจจัยบริบทของโครงการ	4.47	0.13	มากที่สุด
2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ	4.58	0.18	มากที่สุด
3. ปัจจัยกระบวนการของโครงการ	4.54	0.19	มากที่สุด
4. ปัจจัยผลผลิตของโครงการ	4.78	0.33	มากที่สุด
รวม	4.58	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ประเมินการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในโครงการรักษันี่ที่บ้านเป่า

สรุปผลโดยรวมข้อมูลสถิติแสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยรวมทุกปัจจัยอยู่ที่ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.17 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยรวมบ่งชี้ว่าโครงการรักษันี่ที่บ้านเป่า ได้รับการประเมินในเชิงบวกอย่างมากในทุกมิติ ผลการประเมินนี้สะท้อนถึงความร่วมมือที่มีคุณภาพ ระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงการจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสร้างความเข้มแข็งให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้านเป่า

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคี สาธารณะในโครงการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการรักษนึที่บ้านเป้า ซึ่งมุ่งสืบสานวัฒนธรรมชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการประเมินจากข้อมูลความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ผ่านแบบสอบถามปลายเปิดที่ออกแบบมาเฉพาะเพื่อเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้เทคนิคการถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อระบุปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการอย่างชัดเจน ตามตารางแปรผล ดังนี้

ตัวแปร	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Collinearity Statistics	
				Tolerance	VIF
(Constant)		-3.71	0.00		
เหตุผลและความจำเป็น (reason)	0.20	2.45	0.02	0.32	3.17
ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ (goal)	0.05	0.68	0.50	0.31	3.20
ความร่วมมือภาคีสาธารณะ (colab)	0.31	3.56	0.00	0.27	3.70
สถานที่จัดงาน (place)	0.02	0.20	0.84	0.36	2.78
การได้รับงบประมาณ (budget)	0.28	3.50	0.00	0.31	3.20
ขอบเขตเวลา (timeline)	0.22	2.35	0.02	0.23	4.36
การวางแผนโครงการ (planning)	0.15	1.78	0.08	0.29	3.51
การจัดโครงสร้างการทำงานโครงการ (organize)	0.40	4.19	0.00	0.22	4.60
การอำนวยการโครงการ (Directing)	0.01	0.17	0.86	0.52	1.91
การควบคุมโครงการ (Controlling)	0.25	3.27	0.00	0.34	2.96
การนำแผนงานโครงการสู่การปฏิบัติ (Implement)	0.24	2.66	0.01	0.25	4.01

R=0.97, R²=0.87, ANOVA: F=39.37, p-value=0.00

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการรักษนึที่บ้านเป้า ซึ่งมุ่งสืบสานวัฒนธรรมชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิตของโครงการรักษนึที่บ้านเป้า ด้วยเทคนิคสมการถดถอยเชิงเส้นพบว่า ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) เนื่องจากค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.91 ถึง 4.60 ซึ่งไม่เกิน 10 และค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.52 ซึ่งมากกว่าศูนย์ ข้อมูลนี้บ่งชี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระไม่เป็นความสัมพันธ์หลอกที่อาจบิดเบือนผลการวิเคราะห์ ในส่วนของค่าความสัมพันธ์โดยรวม (R) เท่ากับ 0.97 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ถึง 97% และค่า R²

เท่ากับ 0.87 แสดงให้เห็นว่า 87% ของความแปรปรวนในตัวแปรตามสามารถอธิบายได้จากตัวแปรอิสระ ในขณะที่ค่า ANOVA ($F=39.37$) และ $p\text{-value}=0.00$ ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือ 95% โดยเมื่อพิจารณาค่า Sig.T ของแต่ละตัวแปรอิสระ พบว่า ค่า Sig.T อยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 0.08 ซึ่งบ่งชี้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีอิทธิพลต่อผลผลิตของโครงการในระดับความเชื่อมั่น 90-95% โดยตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ การจัดโครงสร้างการทำงาน (0.40), ความร่วมมือภาคีสาธารณะ (0.31), การได้รับงบประมาณ (0.28), การควบคุมโครงการ (0.25), การนำแผนงานโครงการสู่การปฏิบัติ (0.24), ขอบเขตเวลา (0.22), เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำโครงการ (0.20) และการวางแผนโครงการ (0.15) โดยมีลำดับความสำคัญตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ ดังนั้นการวิเคราะห์นี้ช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในการผลักดันความสำเร็จของโครงการ และการใช้เทคนิคเชิงสถิติที่เหมาะสมเพื่อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลผลิตของโครงการอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะ เพื่อให้การพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน จำเป็นต้องมีแนวทางการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากภาคีสาธารณะที่สามารถตอบสนองทั้งด้านการพัฒนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรมในพื้นที่ ดังนี้

1. การบูรณาการทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 1.1 การเสริมสร้างความเข้าใจและความเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีการทำความเข้าใจกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่อย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีความหมายกับชุมชน 1.2 การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เยี่ยมชมได้สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแสดงศิลปะวัฒนธรรม การสอนทำอาหารหรือฝีมือท้องถิ่น ซึ่งทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

2. การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 2.1 การมีส่วนร่วมจากภาครัฐ ภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาโครงการท่องเที่ยว โดยการให้การสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2.2 การมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม ชุมชนและกลุ่มองค์กรท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนามีความยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับ 2.3 การร่วมมือจากภาคเอกชน ควรมีการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการลงทุนโครงการท่องเที่ยว การสร้างธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. การสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 3.1 การจัดการประชุมหรือเวิร์กช็อป เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการทำความเข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวใน

ชุมชน 3.2 การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร การใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคีต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และภายนอก

4. การวางแผนและการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย 4.1 การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม การมีเป้าหมายในการพัฒนาโครงการที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและมีการวัดผลสำเร็จ 4.1 การจัดการโครงการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการดำเนินการให้ตรงตามเป้าหมาย

5. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย 5.1 การสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของตลาดในยุคใหม่

6. การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 6.1 การพัฒนาผู้นำท้องถิ่นให้มีความรู้และทักษะในการบริหารโครงการ: รวมถึงการให้การฝึกอบรมและการสนับสนุนด้านการจัดการโครงการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน 6.2 การสร้างเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น: เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและการสนับสนุนซึ่งกันและกันในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในบริหารและการจัดการโครงการรักษันที่บ้านเป้าเพื่อสืบสานวัฒนธรรมชุมชน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาที่พบว่า โครงการรักษันที่บ้านเป้า ได้รับการประเมินเชิงบวกในทุกมิติ โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกปัจจัยอยู่ที่ ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.17) สะท้อนถึงการยอมรับและความคิดเห็นในระดับสูงสุดจากกลุ่มตัวอย่าง สามารถอธิบายได้ว่า การประเมินในเชิงบวกนี้เกิดขึ้นจากการที่โครงการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้นที่ได้เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในโครงการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยว โดยการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนและความสำเร็จของโครงการ (เศรษฐพงษ์ ปุณณาการ และคณะ, 2566) ในทางทฤษฎีการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในทุกกระดบ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการ (เนตรชนก สุนาสวน และคณะ, 2565) การที่ทุกภาคส่วนในชุมชนรวมถึงภาครัฐสามารถทำงานร่วมกันได้ดี จะช่วยให้โครงการสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างตรงจุด และส่งผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยว (ประยุทธ์ ตั้งสงบ และคณะ, 2568) การที่

โครงการได้รับการประเมินในระดับสูง ยังอาจสะท้อนถึงการจัดการที่โปร่งใสและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างภาคีต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การประชุมและการใช้เทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่ข้อมูล และการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใส ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (ธนรัชต์ ขาวอ่อน และอลงกรณ์ คูตระกูล, 2559) โดยรวมแล้วผลการประเมินเชิงบวกนี้ สะท้อนถึงความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีสาธารณะ และการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความยั่งยืนในโครงการรักษันที่บ้านเป่าการประเมินนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการนำหลักการของการพัฒนาชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความคาดหวังของชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการรักษันที่บ้านเป่า ได้แก่ การจัดโครงสร้างการทำงานที่มีความชัดเจน ความร่วมมือภาคีสาธารณะ การได้รับงบประมาณ และการนำแผนงานสู่การปฏิบัติ ซึ่งสามารถอธิบายความสำเร็จของโครงการได้ถึง 87% ตามการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงเส้นนั้น สามารถอธิบายได้ดังนี้ 1) การจัดโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การที่โครงการมีโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบและชัดเจน ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติตามแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร ชินศรี และ ศุภณัฐ ทรัพย์นาวัน (2567) ที่พบว่า โครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน ช่วยเสริมสร้างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน โดยเฉพาะในโครงการที่มีภาคีหลายฝ่ายร่วมมือกัน 2) ความร่วมมือจากภาคีสาธารณะ ความสำเร็จของโครงการรักษันที่บ้านเป่า ยังได้รับอิทธิพลจากความร่วมมือของภาคีสาธารณะทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ซึ่งการทำงานร่วมกันในลักษณะนี้ ช่วยเสริมความเข้มแข็งและเพิ่มความยั่งยืนให้กับโครงการ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พิษญา สุวรรณโน และคณะ (2568) ที่กล่าวถึงความสำคัญของความร่วมมือภายในชุมชนในการส่งเสริมความเข้มแข็งและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 3) การได้รับงบประมาณ การได้รับงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสม ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการให้สำเร็จ โดยเฉพาะในการดำเนินการที่ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง การมีแหล่งทุนที่มั่นคงสามารถ ทำให้โครงการมีการดำเนินงานต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการสนับสนุนในงานวิจัยของ Kimbu and Ngoasong (2013) ที่ได้เน้นถึงความสำคัญของการจัดหาและการใช้ทุนในการพัฒนาโครงการการท่องเที่ยว 4) การนำแผนงานสู่การปฏิบัติ การแปลแผนงานไปสู่การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้โครงการประสบความสำเร็จ หากไม่มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและตรงตามแผนที่กำหนดไว้ อาจทำให้โครงการล้มเหลวได้ ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนเทพ ทองชมภู (2558) ระบุว่า การนำแผนงานที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติ ในลักษณะที่มีความโปร่งใสและชัดเจน สามารถเสริมสร้างความสำเร็จของโครงการได้ โดยรวมแล้ว ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน ทั้งโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน ความร่วมมือจากภาคีสาธารณะ การจัดหาแหล่งทุนที่เหมาะสม และการนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็น

องค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืน ให้กับโครงการพัฒนาท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.

3. ผลการศึกษาที่พบว่า การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากภาคีสาธารณะ เป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนา และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในโครงการท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดและการวิจัยในเชิงวิชาการ ที่มีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือจากภาคต่าง ๆ ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การอภิปรายผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญดังนี้ 1) การบูรณาการทรัพยากร และวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการท่องเที่ยว โดยไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ งานวิจัยของวรวิทย์ นพแก้ว (2566) ได้ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่นเข้ากับการท่องเที่ยว สามารถสร้างประโยชน์ร่วมกันระหว่างการท่องเที่ยวและชุมชน โดยชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการและรักษาทรัพยากรเหล่านั้นได้ 2) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคต่าง ๆ เป็นกลยุทธ์ที่ได้รับการสนับสนุนภาคส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกันจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงการท่องเที่ยวในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดนัย แก้วโพนงาม (2567) แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมและภาคเอกชน สามารถเสริมสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนของโครงการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างโปร่งใส และสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพลภัทร บริรักษ์ธนกุล และคณะ (2568) พบว่า การสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถเสริมสร้างการทำงานร่วมกันในโครงการการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น และยังช่วยให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับโครงการถูกเผยแพร่อย่างครอบคลุม 4) การวางแผนและการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใส การที่โครงการมีแผนงานที่ชัดเจนและโปร่งใส จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในโครงการอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2562) ชี้ให้เห็นว่าการมีแผนงานที่ดีและการบริหารจัดการที่โปร่งใส ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในโครงการ และทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 5) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ กอปรลาภ อภัยภักดิ์ และสิริปภาภาค อัคร์ (2567) ที่เน้นถึงการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 6) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำท้องถิ่น การฝึกอบรมและการสร้างเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการโครงการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยวันดี ชันแก้ว (2567)

ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ และการนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม จากภาคีสาธารณะในโครงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นกลยุทธ์สำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ไปได้อย่างยั่งยืน โดยอาศัยการบูรณาการทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะในการบริหารและจัดการโครงการรักษานี้ที่บ้านเป่า เพื่อสืบสานวัฒนธรรมชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านเป่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาเป็นโมเดลความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โมเดลนี้ประกอบด้วย 3 มิติสำคัญ ได้แก่

1. การบูรณาการทรัพยากรและทุนวัฒนธรรม มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน
2. การสร้างร่วมมือระหว่างภาคีสาธารณะ ผ่านการใช้กลไกการมีส่วนร่วม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อสาร และการจัดพื้นที่เรียนรู้ร่วม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมกัน
3. การพัฒนาภาวะผู้นำและการจัดการเชิงกลยุทธ์ เน้นการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อความยั่งยืน

โมเดลนี้ เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ควบคู่กับการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ระดับชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การท่องเที่ยว เป็นกลไกพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นอย่างสมดุลและยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปโดยภาพรวมผลการศึกษาพบว่า โครงการได้รับการประเมินในระดับสูง โดยเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และภาครัฐ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ การจัดโครงสร้างการทำงาน ความร่วมมือภาคีสาธารณะ การได้รับงบประมาณ และการนำแผนงานสู่การปฏิบัติ ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความสำเร็จได้ถึง 87% การสร้างร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากภาคีสาธารณะ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในโครงการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการบูรณาการทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดช่วย

เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยว การศึกษาครั้งนี้ นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าในเชิงวิชาการและการพัฒนาพื้นที่ศึกษา โดยสามารถจำแนก ข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอ สำหรับการวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาสังคม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการวางแผนและดำเนินการโครงการที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วัฒนธรรม

1.2 การส่งเสริมการพัฒนาและบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่น กับกิจกรรมท่องเที่ยวควร ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชน

1.3 ควรพัฒนานโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยให้ ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรมีการสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ระหว่างภาคีต่าง ๆ ผ่านการประชุม, เทคโนโลยี, และกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน

2.2 การจัดตั้งกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารโครงการควรได้รับการ ฝึกอบรมและสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการจัดการโครงการท่องเที่ยว

2.3 ควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใส รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยในอนาคต

3.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่อชุมชนท้องถิ่นใน ระยะยาวเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่ดีที่สุด ในการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยพิจารณาผลกระทบต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม

3.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วม จากภาคีสาธารณะใน โครงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อหาวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ อื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2561). แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2564) ของกรมการ ท่องเที่ยว. กรมการท่องเที่ยว: วิไอพี ก๊อบปี่ปรีน.

- กอปรลาภ อภัยภักดี และสิริปภาภาค อัดถ์. (2567). การพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้การจัดการทรัพยากร วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของตำบลภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(2), 577–592.
- ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2567). สร้างและพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนงานนโยบายภาครัฐ สู่หมู่บ้านและชุมชน. วารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์, 8(4), 351–362.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2562). กระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับของประชาชนต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 5(1), 120-137.
- ธนเทพ ทองชมภู. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมกรมพัฒนาที่ดินไปปฏิบัติ. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2(2), 33–60.
- ธนรัชต์ ขาวอ่อน และอลงกรณ์ คูตระกูล. (2559). ความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลหนองควายกับประชาชนในการสร้างชุมชนโปร่งใส ตำบลหนองควาย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 3(1), 119-136.
- เนตรชนก สุนาสวน, อำนวย บุญรัตน์โมตรี, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และอนันต์ เตียวต้อย. (2565). การบริการสาธารณะและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้ประกอบการ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6(2), 296–306.
- ประยุทธ ตั้งสงบ, นพดล อินทร์จันทร์ และกังวาน ยอดวิศิษฐ์ศักดิ์. (2568). ต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลผ่านทุนทางวัฒนธรรมในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 9(3), 322–339.
- ประวิทย์ สวัสดิรักษา และสุริยจรัส เตชะตันมินสกุล. (2566). แนวทางการจัดทำกิจกรรมโครงการสนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์การภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อเป็นฐานรองรับทำประโยชน์สาธารณะ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- พลภัทร บริรักษ์ธนกุล, ภูมิภักดิ์ ภูมิพงศ์คชสร, ณัฐฐ์ ตั้งปรีชาพาณิขย์, ไกรบุญ บันดาล, ณรงค์ศรีชัยบุญสูง, อธิสิทธิ์ นุชเนตร และสุทธิพงษ์ จุลเจริญ. (2568). กลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 468–485.
- พิชญา สุวรรณโน, สายสุตา สุขแสง, ยุวัลดา ชูรักษ์, อริสรา บุญรัตน์ และชิตพล เอกสายธาร. (2568). การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของสังคมพหุวัฒนธรรม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา สู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 12(4), 149–159.

- วรวิทย์ นพแก้ว. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน, 4(2), 40-55
- วลัยพร ชินศรี และศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ. (2567). การพัฒนาตัวแบบเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งบนฐานความร่วมมือในการบริหารจัดการปกครองท้องถิ่นผ่านงบประมาณแบบมีส่วนร่วม. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 22(2), 63-81.
- วันดี ชันแก้ว, สายัณห์ อินนันใจ และสมจิต ขอนวงศ์. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย, 5(2), 66-80.
- เศรษฐพงษ์ ปุจฉาการ, กนก พานทอง และปริญญา เรืองทิพย์. (2566). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักปรัชญา: ทฤษฎีฐานราก. Journal of Roi Kaensarn Academi, 8(6), 426-443.
- Kimbu, A. N., and Ngoasong, M. Z. (2013). Centralised decentralisation of tourism development: A network perspective. Annals of tourism research, 40, 235-259.